

עפ"ג (תל אביב) 59351-05-25 - מדינת ישראל נ' עדנאען קנעיר

עפ"ג (תל-אביב-יפו) 59351-05-25 - מדינת ישראל נ' עדנאען קנעיר מחוזי תל-אביב-יפו

עפ"ג (תל-אביב-יפו) 59351-05-25

מדינת ישראל

נגד

עדנאען קנעיר

בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו - יפו

[17.07.2025]

כבוד השופט, סגן הנשיא שי יניב

כבוד השופטת טלי חיימוביץ

כבוד השופט יוסי טופף

ע"י ב"כ עו"ד ברכה פלוס

ע"י ב"כ עו"ד מחמוד נעאמנה

פסק דין

1. המשיב, עדנאען קנעיר, הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות של החזקת נשק בלא רשות על פי דין והחזקת חלק, אבזר או תחמושת שאינם חלק מהותי בנשק, לפי סעיפים 144(א) רישא ו-144(א) סיפא, לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). בית משפט השלום השית על המשיב 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי המעצר; 8 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, לבל יעבור כל עבירת נשק; קנס בסך 4,000 ש"ח והתחייבות כספית על סך של 10,000 ש"ח להימנע משך שנתיים מביצוע העבירות, שבהן הורשע. הערעור מופנה בראש וראשונה כלפי קולת רכיב המאסר לריצוי בפועל. בנוסף נטען, כי תחילת מועד ההתחייבות הכספית צריכה להיקבע מיום שחרור המשיב ממאסרו.

2. נסיבות ההרשעה מלמדות שבחודש נובמבר 2024 בדירת מגוריו החזיק המשיב בחדר הארונות באקדח מסוג FN ובמחסנית, ובנוסף החזיק 20 כדורים בתוך זוג מכנסיים. מסתבר, כי הודאת המשיב בכתב אישום מתוקן נעשתה בתום "הליך גישור ממושך ביותר" (עמ' 3 לפרוטוקול בית משפט השלום מיום 16.2.2025). במסגרת הסכמת הצדדים המשיב הודה בכתב האישום המתוקן; המדינה הודיעה שבכוונתה לעתור להשתת 18 חודשי מאסר לריצוי בפועל לצד רכיבי ענישה נלווים; ואילו ההגנה הייתה חופשית בטיעוניה ועתרה להעמדת הסף התחתון של המתחם על 10 חודשי מאסר בפועל ולהשתת עונש זה על המשיב.

3. בגזר הדין עמד בית המשפט קמא על הפגיעה בשורה של ערכים חברתיים: שמירה על ערך חיי אדם, ביטחון הציבור ושלום, שלטון החוק והסדר הציבורי. בהידרשו לנסיבות ביצוע העבירה, ציין בית המשפט קמא שהנסיבות מלמדות על תכנון, הן לעניין השגת האקדח והן בדרך הסתרתו. מנגד, ציין בית משפט השלום, כי המשיב לא נשא את האקדח מחוץ לביתו, ברכבו או על גופו. עוד נדרש בית משפט השלום לסוג הנשק (שאינו כלי נשק שמסוכנותו גבוהה במיוחד) ולכך שהכדורים אוחסנו בנפרד מהמחסנית, אשר לא הייתה טעונה. מקבץ הנסיבות הביא את בית משפט השלום למקם את רף העבירה "כחמורה אך לא ברף הגבוה לעבירות מסוג זה". הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, מידת הפגיעה בערכים המוגנים ומדיניות הענישה הנוהגת הוליכו את בית משפט השלום להעמיד את מתחם העונש ההולם על בין 12 ל-30 חודשי מאסר בפועל.

4. בבואו לגזור את העונש הקונקרטי נתן בית משפט השלום דעתו להודאה באשמה בהזדמנות הראשונה, להיעדר העבר הפלילי ולהיותו של המשיב אב לשלושה ילדים. בית משפט קמא מיקם את המשיב בתחתית מתחם הענישה והשית עליו 12 חודשי מאסר בפועל, כנזכר בפתח הדברים.

5. בערעורה טוענת המאשימה כי מתחם הענישה שנקבע אינו הולם את חומרת המעשים ואינו עולה בקנה אחד עם פסיקת בית המשפט העליון. כן נטען, כי שגה בית משפט קמא, כאשר לא אבחן את גזרי הדין שאזכר, אשר עניינם בעבירות שלא בוצעו בשעת מלחמה ו/או עובר לחוק העונשין (תיקון מס' 140 - הוראת שעה) (תיקון), התשפ"ה-2025, ס"ח 472 (להלן: הוראת השעה). עוד נטען, שמכת המדינה בעבירות נשק בחברה הערבית מחייבת מתן משקל לפן זה בקביעת מידת הענישה. המדינה חוזרת אפוא על עתירתה לפני בית משפט השלום לקביעת מתחם ענישה, שתחילתו ב-18 חודשי מאסר לריצוי בפועל וטוענת כי יש להעמיד את עונשו של המשיב על תחתית המתחם.

6. מנגד, לטענת ב"כ המשיב אין כל עילה להתערבות בגזר דינו של בית משפט השלום. ב"כ המשיב הטעים, שבגזר דינו ניתח בית משפט השלום בהרחבה למעלה מ-20 פסקי דין, המלמדים על מדיניות הענישה הנוהגת, תוך שאבחן גזרי דין שעניינם שונה, בין לקולה, בין לחומרה. ללמדנו עד כמה העמיק בית משפט השלום בבחינת מדיניות הענישה, ובכלל זה תוך הידרשות לפסיקה שהוגשה על-ידי הצדדים. ב"כ המשיב הוסיף כי ייחודן של הנסיבות נשוא ההרשעה, שהמדובר באירוע בעל נסיבות מקלות, שהוליכו לכך, שהפרקליטות, שלא כדרכה, העבירה את תיק החקירה לטיפול יחידת התביעות המשטרית. ב"כ המשיב הדגיש, כי מבלי להקל ראש בחומרת העבירה, האקדח נמצא בביתו של המשיב, כשאינו טעון ואינו דרוך, וללא היבטים מחמירים נוספים המצויים בחלק מהפסיקה שהוצגה על-ידי המדינה. הודגש כי המשיב, שאין לו כל עבר פלילי, קיבל אחריות מלאה והביע חרטה. לכך מצטרפות הנסיבות האישיות כבדות המשקל. ב"כ המשיב ציין, כי המדינה בערעורה לא הצביעה על כל שגגה בגזר הדין, והביע פליאה על הערעור כאשר "המשיב למעשה עוד מספר ימים מסיים את המאסר באופן מלא". נוכח האמור, נתבקשנו לדחות את הערעור. דיון והכרעה

7. הלכה היא כי אין דרכה של ערכאת הערעור להתערב במידת העונש שנקבע על-ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים שבהם ניכרת חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת או כאשר נפלה על פני הדברים טעות מהותית ובולטת בגזר הדין (ע"פ 1932/24 קיברה נ' מדינת ישראל, פסקה 8 לפסק הדין (26.01.2025); ע"פ 4650/24 סופיר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (27.11.2024); ע"פ 5393/23 כבהא נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (25.07.2024)). עיון בפרטי הדברים מעלה, כי המדינה וההגנה כאחת הציגו לפני בית משפט השלום שורה ארוכה של פסיקה להמחשת מדיניות הענישה הנוהגת. המדינה הפנתה להוראת השעה והטעימה כי התביעה רואה חשיבות בהעלאת רמת הענישה (עמ' 6 לפרוטוקול בית משפט השלום מיום 12.3.2025). מנגד, בא-כוח המשיב היפנה את שימת לב בית המשפט לכך, שהתנהלות המדינה מצביעה על כך, שמדובר בהחזקת נשק "בנסיבות מקלות", כאשר אינדיקציה מובהקת לכך מצויה בבחירת הפרקליטות להעביר את הגשת כתב האישום וניהול ההליך למפלג התביעות. 8. טרם שנידרש לגוף הדברים ייאמר, כי במסגרת הערעור למדנו, שאף המדינה מכירה בשגגה, שנפלה בדרך פעולתה בשני היבטים. ראשית, הסתבר, כי העברת התיק לטיפול התביעה המשטרית נעשתה על-ידי פרקליטה שלא הייתה בידה הסמכות להורות כן (ראו: סעיף 242 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי)). שנית, אכן, כטענת ההגנה, סמכות פרקליט המחוז להעברת התיק לטיפול התביעה המשטרית קיימת מקום בו אין "חומרה יתרה בנסיבות ביצוע העבירה" (סעיף 1 לחלק ג' לתוספת הראשונה א' לחוק סדר הדין הפלילי). אולם, בימים אלה, שעה שהמחוקק ובית המשפט העליון עומדים על ההכרח להחמיר בענישה בעבירות נשק, שהיו למכת מדינה, ספק אם היה מקום להעברת התיק למפלג התביעות במשטרת ישראל (ראו דברי ב"כ המדינה, בהגינותה, בעקבות הערת בית המשפט - עמ' 1 ש' 21 לפרוטוקול הערעור). חרף האמור, לשיטת המדינה, אף אם ינתן משקל מסוים ל"פגם המנהלי" מתחייבת התערבות בגזר הדין של בית משפט השלום, בשל הקולה "המופלגת" של העונש.

9. לדידנו נקודת המוצא לבחינת הדברים מצויה בהוראת השעה. המדובר בדבר חקיקה, אשר נכנס לתוקף ביום 8.12.2021 ואשר קובע עונש מינימום של רבע מהעונש המרבי על עבירות נשק מסוימות (אלא אם כן בית המשפט הורה אחרת מטעמים מיוחדים שיירשמו), ובכלל זה על-דבר עבירה של החזקת נשק, לפי סעיף 144(א) רישא לחוק העונשין. הוראה זו הוארכה לתקופה של שנתיים נוספות בחוק העונשין (תיקון מס' 140 - הוראת שעה) (תיקון), התשפ"ה-2025. אין חולק לתחולת הוראת השעה בענייננו. הרקע להוראת השעה נעוץ בעלייה המדאגה בעבירות החזקת נשק שלא כדין ובעבירות הקשורות בכך (דברי ההסבר להצעת חוק העונשין (תיקון מס' 140 - הוראת שעה) (תיקון), התשפ"ה-2024, ה"ח 150, 151). כעולה מדברי ההסבר להצעת החוק חלק ממגמה זו נובע מזליגת כלי נשק צה"ליים לארגוני פשיעה בעקבות מלחמת 'חרבות הברזל', אשר הביאה לעלייה במספר תיקי האלימות שבהם היה שימוש בנשק ובמספר הקורבנות בנפש. על רקע ריבוי העבירות בנשק, שהיו למכת מדינה, ובשים לב לתיקון החקיקה, בית המשפט העליון אמר את דברו, בשנים האחרונות, פעם אחר פעם. כך, בעניין קובס נפסק:

"מערכת המשפט, גם היא, נדרשת לתת חלקה במלחמת החרמה נגד מבצעי עבירות הנשק השונות, החל מעבירות סחר בנשק, דרך החזקת נשק וכלה בנשיאה והובלה. בהתאם, ניכרת בפסיקה מגמה עקבית של החמרה בענישה כלפי מבצעי עבירות בנשק. [...] ויובהר כי לא נעלמה מעיני העובדה שגזר הדין ניתן במסגרת הסדר טיעון לאחר משא ומתן ממושך בין הצדדים, כטענת באי-כוח המעוררים [...] "(ע"פ 5170/23 קובס נ' מדינת ישראל, פס' 20-21 (22.10.2023)).

דברים דומים באו לידי ביטוי בעניין אבו קמל:

"על רקע חומרתן של עבירות הנשק בכלל, וההתפשטות חסרת המעצורים של כלי נשק ברחובות ישראל בעת האחרונה בפרט, נוהגת בבתי המשפט מדיניות ענישה מחמירה. בתוך כך, הובהר כי הענישה במקרים אלו חייבת לכלול את הרחקת עבריין הנשק מהחברה לפרק זמן משמעותי, על ידי השמתו מאחורי סורג ובריח [...] "(ע"פ 38889-05-25 מדינת ישראל נ' אבו קמל, פסקה 3 (9.6.2025)).

לשלמות התמונה יאמר, כי אף בגין עבירות נשק, שבוצעו עובר לכניסת החוק המתקן לתוקף, באה לידי ביטוי ההחמרה בענישה. זאת, על רקע אורה המקרין של הוראת השעה (ראו: ע"פ 6865/22 מדינת ישראל נ' ג'בארין (17.1.2023); ע"פ 6235/22 מדינת ישראל נ' חארסמה (21.6.2023)).

10. הפסיקה בנסיבות דומות לענייננו היא מגוונת. כך, לתוצאה דומה לזו שאליה הגיע בית משפט השלום, ראו: רע"פ 5613/20 אלהוזייל נ' מדינת ישראל, (25.8.2020); רע"פ 3636/23 אבו אלקיעאן נ' מדינת ישראל (16.5.2023). אולם, המגמה הבולטת בפסיקת בית המשפט העליון היא כי השעה מחייבת החמרת הענישה בעבירות נשק, כפי שמצווה המחוקק (השוו: ע"פ 5681/23 חווא נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (20.12.2023) - החזקה ונשיאה של אקדח טעון לבעל עבר פלילי, שנדון ל-35 חודשי מאסר בפועל; ע"פ 2141/21 חניני נ' מדינת ישראל (27.5.2021) - החזקת אקדח טעון על גופו של המערער, שנדון ל-20 חודשי מאסר בפועל).

11. כלי נשק הוא כלי מסוכן. כוחו להרוג. החזקת נשק בידי מי שאינו מורשה לכך עלולה להוביל לתוצאות קשות, שאליהן לא נתכוון כלל המחזיק בנשק שלא כדין (ראו: ע"פ 8703/13 חוסיין נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (22.7.2014)). המדובר, אפוא, בפוטנציאל גבוה לפגיעה ממשית וקשה בביטחון הציבור ובשלומם (ראו: ע"פ 5330/20 ענבתאוי נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (22.11.2020)). התופעה של החזקת נשק שלא כדין מהווה איום על שלום הציבור ועל הסדר הציבורי והיא התשתית למגוון רחב של עבירות. מכאן הענישה החמורה והמרתיעה המתבקשת (ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח, חוות דעת השופט מזוז (5.1.2019)). דברים אלה קיבלו ביטוי מעשי בענישת בתי המשפט לאחר חקיקת הוראת השעה, כנזכר בתמצית לעיל.

12. מכאן, שבפן העקרוני יש ממש בטיעון המדינה, שלפיו על רקע ריבוי המקרים של החזקת נשק שלא כדין, מתבקש ליישם את הוראת השעה ולפעול בהתאם לקו הענישה המחמיר המותווה בפסיקת בית המשפט העליון. לפיכך, בעניין דנן היה מקום להעמיד את תחתית מתחם הענישה כעתירת המדינה או בקרבה לכך. ברם, בעניינו של המשיב קיימים שורה של שיקולים ייחודיים, המצטרפים לכלל שלפיו אין דרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין בקבלה ערעור מדינה. כך הוא לעניין הפגמים בדרך התנהלות המדינה כמפורט בסעיף 9 לעיל. כך הוא, כאשר ממקדים אנו את מבטנו בפן האינדיבידואלי. כמובא לעיל, שמענו מפי ב"כ המשיב כי המשיב מצוי בשלהי ריצוי עונש המאסר שהוטל עליו בבית משפט השלום. התגלגלו הדברים כך, שכן המשיב היה נתון במעצר טרם משפט. גזר הדין ניתן ביום 9.4.2025. הערעור הוגש ביום 22.5.2025. הגם שהערעור נקבע לשמיעה במועד קרוב ופסק דינו ניתן בסמוך, המשיב נמצא על סף תום ריצוי עונש המאסר שהושת עליו בבית משפט השלום. למדנו מפי ההגנה, כי למשיב, שזו עמידתו הראשונה לדין, קשים עד מאד תנאי המאסר. חברו לכך הכלא המרוחק, היותו סובל מפציעה (על רקע של תאונת דרכים) והנתק משלושת ילדיו הקטנים (שלגבי אחד מהם קיימת מורכבות - עמ' 4, ש' 9 לפרוטוקול הערעור). תקוותנו כי המשיב, שזו עמידתו הראשונה לדין, הפיק את לקחו ויחזור לדרך הישר. בנסיבות כוללות אלה, והואיל ומטעמים משפטיים צרופים אין מנוס מהתערבות מסוימת בגזר הדין (שכן בשגגה בית משפט השלום לא השית את ענישת המינימום, כמצוות החוק המתקן, בהעדר טעמים מיוחדים המצדיקים סטייה מכך) עונש המאסר בפועל מועמד על 14 חודשים. יודגש כי המדובר בענישה המצויה מתחת לרף התחתון של מתחם הענישה המתחייב ממכלול הנסיבות והשיקולים. ברם, הצטברות מספר היבטים, כמפורט לעיל, הולכה לקבלת ערעור המדינה, באורח מצומצם בלבד, כאמור. מניין ימי המאסר מיום המעצר. כן מורים אנו כי תחילת ההתחייבות הכספית שהוטלה בבית משפט השלום היא מיום תום ריצוי עונש המאסר בפועל. יתר רכיבי גזר הדין נותרים בעינם כקביעת בית משפט השלום. פסק הדין יועבר לשב"ס. ניתן והודע היום, כ"א תמוז תשפ"ה, 17 יולי 2025, במעמד המשיב, בא-כוחו וב"כ המדינה. שי יניב, שופט, סגן הנשיא טלי חיימוביץ, שופטת יוסי טופף, שופט